

แนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์
Guidelines for taking Care of Welfare retired government
officials in Nakhon Sawan province

ทนง ทศไกร¹
 Thanong Thosagai¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1 เพื่อศึกษาแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ 2 เพื่อนำเสนอแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์

การวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1. ศึกษาสภาพแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 รูป/คน โดยการให้พิจารณาแนวทางเครื่องมือที่ใช้ คือ การวิเคราะห์เนื้อหา เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบพิจารณาที่ให้ตอบเรื่องความเหมาะสมใน 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นได้ในการปฏิบัติ และประโยชน์ สถิติที่ใช้คือค่าความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า 1. การดูแลช่วยเหลือเรื่องรายรับ-รายได้ ด้วยการ ประชุมวางแผนการทำงาน ออกแบบเอกสารสำรวจข้อมูลเพื่อขอปรับเงินเดือนให้ข้าราชการ แก้ไขสูตรการคิดคำนวณบำเหน็จบำนาญ 2. การดูแลช่วยเหลือเรื่องสุขภาพกาย คือ ประชุมวางแผน ตรวจสุขภาพประจำปี จัดแข่งขันกีฬา 3. การดูแลช่วยเหลือเรื่องสุขภาพจิต ด้วยการประชุมวางแผน จัดห้องคาราโอเกะ ออกเยี่ยมผู้ป่วยให้กำลังใจ พบปะสังสรรค์ จัดกิจกรรมวันเกิดในวันประชุม จัดกิจกรรมท่องเที่ยว

2. ผลการนำเสนอแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ พิจารณาทั้ง 4 ด้าน ทั้ง 3 แนวทาง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แนวทาง, การดูแล, การช่วยเหลือ, สวัสดิการ, ข้าราชการบำนาญ, จังหวัดนครสวรรค์

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู มจร วิทยาเขตนครสวรรค์, E-mail. thanong_255@hotmail.com

Abstract

The purposes of this study were : 1) to study guidelines for taking care of welfare retired government officials in Nakhon Sawan province and 2) to present guidelines for taking care of Nakhon Sawan's welfare retired government officials.

This research were divided into two parts: the first part of this study consisted of the state in guidelines for taking care of welfare retired government officials in Nakhon Sawan province. There were twelve key informants. The tool for data collection used Semi-structured interview and content analysis. The second part included presenting guidelines for taking care of Nakhon Sawan's welfare retired government officials. There were seven key informants were used as a tool to analyze a content by considering in four aspects as follows: accuracy, suitable, feasibility and utility. The data analysis was by frequency and percentage.

The results were as follows:

1.The state and background for taking care of welfare retired government officials in Nakhon Sawan province found that 1) Nakhon Sawan retired government officials needed some guidelines how to manage their expenses with low income, set up the meeting, design the questionnaires and survey then make a request for raising a salary and how to apply a new formula in calculating pension, 2) look after for their health by planning , an annual health check up, and sport day and 3) take care mental health by meeting and planning for karaoke room, visit and cheer them up when they have got a sickness, entertain the retired-government officials and set up field trip.

2. It found that the overall in four aspects of presenting guidelines for taking care of Nakhon Sawan's welfare retired government officials were at high.

Keyword:, Care, taking, Welfare, retired government officials, in Nakhon Sawan province

บทนำ

การกำหนดนโยบายและแผนในทุกระดับที่เกี่ยวกับเรื่องการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้เพียงพอทั่วถึง และสอดคล้องกับสถานะความเป็นอยู่และสถานการณ์ทางสังคม ตามที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2543 ที่มีบทบัญญัติกล่าวถึงผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นบทบัญญัติภายใต้ หมวด 5 ว่าด้วยแนวนโยบายแห่งรัฐดังนี้ มาตรา 81 รัฐพึงช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้สูงอายุและผู้พิการให้มี

สุขภาพกำลังใจ และความหวังในชีวิต เพื่อสามารถดำรงตนอยู่ได้ตามสมควร² รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 3 ส่วนที่ 9 สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ มาตรา 53 บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ³ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 80 รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชนรัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาส ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้⁴ รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับที่ใช้ในปัจจุบันคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 71 รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว อันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม ส่งเสริมและพัฒนากิจการเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รวมตลอดทั้งส่งเสริมและพัฒนากิจการให้ไปสู่ความเป็นเลิศและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน และรัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย⁵ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง แนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ดำเนินการช่วยเหลือและหาแนวทางที่จะช่วยเหลือเพื่อให้ข้าราชการบำนาญอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุขโดยได้ดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ยิ่งสถานการณ์สภาวะเศรษฐกิจโลกปัจจุบันอัตราเงินเฟ้อเพิ่มทุกปียิ่งต้องรีบเร่งช่วยเหลือข้าราชการบำนาญด่วน

ผู้วิจัยตระหนักถึงสถานการณ์โลกปัจจุบันที่ข้าราชการบำนาญรายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่ายด้วยการคำนึงถึงความรับผิดชอบในฐานะผู้นำข้าราชการบำนาญ จึงได้จัดทำงานวิจัยนี้เพื่อหาทางช่วยเหลือและต้องนำเสนอผลงานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางแก้ปัญหาข้าราชการบำนาญ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง แนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์

² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 (ออนไลน์) แหล่งข้อมูล [http://wiki.kpi.ac.th/images/b/b1\[20 พฤษภาคม 2563\]](http://wiki.kpi.ac.th/images/b/b1[20 พฤษภาคม 2563])

³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (ออนไลน์) แหล่งข้อมูล [http://gad.kku.ac.th/main/th\[20 พฤษภาคม 2563\]](http://gad.kku.ac.th/main/th[20 พฤษภาคม 2563])

⁴ ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พ.ศ. 2550 หน้า 16

⁵ ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 วันที่ 6 เมษายน 2560 หน้า 18

2 เพื่อนำเสนอแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงพรรณนาแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

1.1 จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 คน โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างมีขั้นตอนการจัดทำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต บทความ เอกสาร ตำรา เว็บไซต์

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบของคำถามที่จะสัมภาษณ์ โดยสร้างเครื่องมือจากกรอบเนื้อหาในคำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

3) เครื่องมือที่ใช้คือเครื่องมือผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อใหญ่ตามหลักการแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย 3 ด้าน ด้วยการสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารมาเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างปรับปรุงแก้ไข

4) นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ทำหนังสือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

2) ติดต่อประสานงานโดยการส่งแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเองถึงที่ทำงานของผู้เชี่ยวชาญในวันเวลาสถานที่ที่จะสัมภาษณ์

3) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญตามวันเวลาที่นัดหมายไว้โดยขออนุญาตผู้เชี่ยวชาญในการบันทึกเสียง บันทึกภาพในระหว่างวันที่ 21,27,28,30 สิงหาคม และ 7,9,23 กันยายน ได้ทำการสัมภาษณ์จำนวน 12 คน โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยการเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling) และเก็บข้อมูลกลับมาครบทุกคนคิดเป็นร้อยละ 100

4) นำเทปบันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์ มาดำเนินการถอดเทปบันทึกเสียง เป็นเอกสาร เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

5) สรุปข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หลอมรวมมาเป็นร่างแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์

5) นำร่างรูปแบบที่ยกร่างเสร็จแล้วตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การเสนอแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

1. นำผลการวิเคราะห์จากขั้นตอนที่ 1 มาจัดทำร่างแนวทางการดูแลช่วยเหลือฯ
2. นำร่างการดูแลช่วยเหลือ ฯ ที่ทำเสร็จแล้วตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข
3. ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 รูป/คน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และเป็นประโยชน์
4. ทำการวิเคราะห์ข้อมูล

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการพิจารณาตรวจสอบ จำนวน 7 รูป/คน แยกออกเป็นด้านๆ ประกอบด้วย

- 1.ผู้เชี่ยวชาญผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดสวัสดิการ จำนวน 3 คน คือ
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้นำสมาคม ผู้บริหารสมาคมข้าราชการบำนาญ ชมรมข้าราชการบำนาญ และพระคุณเจ้าผู้มีตำแหน่งตั้งแต่ระดับเจ้าอาวาสขึ้นไป จำนวน 4 รูป/คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้คือ แบบแนวทางการดูแลช่วยเหลือที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโดยมีขั้นตอนเครื่องมือที่ใช้ในการพิจารณา คือ แบบพิจารณาตรวจสอบที่ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และเป็นประโยชน์ ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบวัดความถี่และค่าร้อยละ มาเปรียบเทียบค่า 5 ระดับ คือ 5,4,3,2,และ 1 โดย มีค่าตั้งแต่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการ บำนาญจังหวัดนครสวรรค์
- 2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์
- 3) จัดทำร่างแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์
- 4) นำแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ ที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลโดยการให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และเป็นประโยชน์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบแนวทางการช่วยเหลือ
- 2) ติดต่อประสานงานโดยการนำหนังสือส่งถึงผู้เชี่ยวชาญ ณ.สถานที่ทำงานด้วยตนเอง และนัดหมายวันเวลา สถานที่ ตามกำหนดในหนังสือ
- 3) ดำเนินการเก็บเอกสารที่ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาตรวจสอบแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ ด้วยตนเองที่สถานที่ผู้เชี่ยวชาญปฏิบัติหน้าที่ จำนวน 7 รูป/คน เก็บมาได้ครบคิดเป็นร้อยละ 100

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ค่าความถี่และค่าร้อยละ

6. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้เวลาในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาเนื้อหาเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) สัมภาษณ์เก็บข้อมูลภาคสนาม การวิเคราะห์ และแปลผลข้อมูล ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเป็นไปได้ของแนวทาง และการสรุปผลการวิจัย ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม 2563 ถึงเดือน ตุลาคม 2563 รวมระยะเวลา 6 เดือน

ผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยโดยตอบคำถามการวิจัย และวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ข้อ โดยผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์

จากการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ได้แนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ตามด้านต่างๆ สรุปผลการศึกษาค้นคว้าประกอบได้ 3 ด้าน

คือ 1.การดูแลช่วยเหลือเรื่องรายรับ-รายได้ 2.การดูแลช่วยเหลือเรื่องสุขภาพกาย 3. การดูแลช่วยเหลือเรื่องสุขภาพจิต โดยแต่ละองค์ประกอบนำมาวิเคราะห์ ได้แนวทางและวิธีการดังนี้

1. การดูแลช่วยเหลือเรื่องรายรับ-รายได้ ดำเนินการประชุมวางแผนการทำงาน ออกแบบเอกสารที่จะกรอกข้อมูล สํารวจรายได้ข้าราชการบำนาญ สรุปรูปเป็นข้อมูลเอกสาร จัดทำหนังสือถึงผู้มีอำนาจเพื่อขอปรับรายได้ปรับเงินเดือนให้ข้าราชการบำนาญคือนายกรัฐมนตรี ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อธิบดีกรมบัญชีกลาง จัดทำหนังสือขอปรับแก้ไขสูตรการคิดคำนวณบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เข้าร่วมคณะกรรมการจัดทำร่างแก้ไขปัญหานี้สินครุ ให้ความรู้เรื่องการใช้จ่ายอดออมมัยยให้รู้จัดบังคับใจตัวเองไม่ยากได้ในสิ่งไม่จำเป็น

2. การดูแลช่วยเหลือเรื่องสุขภาพกาย ดำเนินการ ประชุมวางแผน จัดทำแบบสำรวจสุขภาพข้าราชการบำนาญและกรอกแบบสำรวจ ทำหนังสือถึง รพ.เพื่อขอส่งรายชื่อสมาชิกเข้าตรวจสุขภาพประจำปี และตรวจสายตาด้อยกระจก จัดแข่งขันกีฬาและส่งสมาชิกเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาผู้สูงอายุ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพร่างกาย ออกกำลังกายสม่ำเสมอ

3. การดูแลช่วยเหลือเรื่องสุขภาพจิต ดำเนินการ ประชุมวางแผนพัฒนาสุนทรียภาพสมาชิกด้านอารมณ์ให้มีจิตใจแจ่มใสเบิกบาน จัดให้มีห้องคาราโอเกะเพื่อร้องเพลงสร้างความสุขความบันเทิง ออกเยี่ยมผู้ป่วยให้กำลังใจ ออกเยี่ยมคนชราอายุ 80 ขึ้นไป พบปะสังสรรค์ในโอกาสและเวลาที่สมควร จัดกิจกรรมวันเกิดให้ในวันประชุมประจำเดือน จัดกิจกรรมท่องเที่ยวพักผ่อนสถานที่ต่างๆ จัดกิจกรรมไหว้พระเก้าวัด จัดกิจกรรมดูแลครอบครัวประวัติศาสตร์ จัดพิธีศพให้สมาชิก ญาติสมาชิก มอบเงินให้ครอบครัวสมาชิกที่เสียชีวิต

2.นำเสนอแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ ดังนี้

การดูแลช่วยเหลือเรื่องรายรับ-รายได้ การดูแลช่วยเหลือเรื่องสุขภาพกาย การดูแลช่วยเหลือเรื่องสุขภาพจิต ที่นำหลักทราฐธรรม 4 มาบูรณาการ เมื่อพิจารณา ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และประโยชน์ ค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. แนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า การดูแลช่วยเหลือเรื่องรายรับ-รายได้ มีแนวทาง/วิธีการ ตามหลัก สัจจะ มีการประชุมวางแผนการทำงานด้วยความจริงใจ กรอกแบบเอกสารด้วยความซื่อสัตย์ สํารวจรายได้ข้าราชการบำนาญสรุปรูปเป็นข้อมูลเอกสารที่ถูกต้อง ตามหลัก ทมะ การรู้จักอดออมใช้จ่ายเงินที่จำเป็น ตามหลัก ขันติ รู้จักบังคับใจตนเองให้ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นไม่มีความอยากได้ในสิ่งที่ไม่จำเป็น ตามหลัก จาคะ เสียสละเวลาร่วมประชุมจัดทำแนว

ทางแก้ไขปัญหาหนี้สินในสถานที่ต่างๆ เสียสละเวลาทำหนังสือถึงผู้มีอำนาจของปรับเงินเดือน ขอปรับสูตรคิดคำนวณบำเหน็จบำนาญข้าราชการ การดูแลช่วยเหลือด้านสุขภาพกาย แนวทาง/วิธีการ ตามหลักสัจจะ ประชุมวางแผน จัดทำแบบสำรวจสุขภาพกรอกแบบให้ถูกต้อง ทำหนังสือถึง รพ.ขอตรวจสุขภาพ ,ตรวจตา ตามหลัก ทมะ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ ตามหลัก ขันติ เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาผู้สูงอายุ ตามหลัก จาคะ สละเวลาเรียนรู้เรื่องการดูแลสุขภาพกาย การดูแลช่วยเหลือเรื่องสุขภาพจิต แนวทาง/วิธีการ ตามหลัก สัจจะ ประชุมวางแผนพัฒนาสุขภาพจิตตามความจริง จัดให้ห้องคาราโอเกะไว้อั่งเพลง มีความคิดและตั้งใจในการจัดกิจกรรมวันเกิดให้สมาชิกในวันประชุมประจำเดือนและมอบของขวัญวันเกิด จัดให้มีกิจกรรมไหว้พระแก้ววัด ตามหลัก ทมะ สมัคใจร่วมกิจกรรมพักผ่อนท่องเที่ยว สมัคใจมอบของขวัญเยี่ยมผู้ป่วยตามศรัทธา ตามหลัก ขันติ ร่วมกิจกรรมพิธีศพสมาชิกทุกครั้ง พบปะสังสรรค์ในโอกาสอันสมควรด้วยความพอเพียง ตามหลัก จาคะ บริจาคของออกเยี่ยมผู้ป่วย ออกค่าใช้จ่ายไปชมละครประวัติศาสตร์ บริจาคเงินให้ครอบครัวสมาชิกที่เสียชีวิต **ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ** ได้มีการวางแผนด้วยการประชุมหาแนวทางที่จะช่วยแก้ปัญหาของข้าราชการบำนาญ ทั้ง 3 ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการช่วยเหลือให้ข้าราชการบำนาญมีรายรับเพียงพอกับค่าใช้จ่าย ด้านสุขภาพกายให้มีร่างกายที่แข็งแรง ด้านทานโรค ไม่เจ็บป่วย มีการดูแลบริการดูแลสุขภาพ เยี่ยมบ้านและให้ความรู้ผู้สูงอายุข้าราชการบำนาญสมาคมข้าราชการบำนาญจัดให้มีกิจกรรมตามประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นมากที่สุด กิจกรรมทางศาสนา/เข้าวัดปฏิบัติธรรม และออกกำลังกายและเล่นกีฬา มีการช่วยเหลือผู้สูงอายุข้าราชการบำนาญให้รู้จักอดออมใช้จ่ายที่เป็นประโยชน์ ทำหนังสือถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบให้มีการปรับเพิ่มเงินบำนาญ **สอดคล้องกับงานวิจัยของ** สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในแต่ละช่วงวัย กรณีศึกษาพื้นที่ : เมืองพัทยา.บางละมุง จ.ชลบุรี อบต.ด่านชุมพล อ.บ่อไร่ จ.ตราด ผลการวิจัยพบว่า 1. ความต้องการด้านสุขภาพ พบว่าส่วนใหญ่มีความต้องการหน่วยบริการดูแลสุขภาพ เยี่ยมบ้านและให้ความรู้ผู้สูงอายุที่บ้านมากที่สุด รองลงมา คือ มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส. อสม.) และโรงพยาบาล 2. ความต้องการด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม พบว่าส่วนใหญ่ต้องการกิจกรรมตามประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาเป็น กิจกรรมทางศาสนา/เข้าวัดปฏิบัติธรรม และออกกำลังกายและกีฬา ตามลำดับ 3. ความต้องการด้านรายได้การและออม พบว่าส่วนใหญ่มีความต้องการการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุมากที่สุด รองลงมาเป็น มีการแนะนำการบริหารการเงินในครอบครัว (จัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย) และจัดหาสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผู้สูงอายุ ตามลำดับที่ให้บริการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ ตามลำดับ⁶ และ**สอดคล้องกับงานวิจัยของ** จิตรา วีรบุรินทร์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

⁶ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.การจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในแต่ละช่วงวัยกรณีศึกษาพื้นที่ : เมืองพัทยา.บางละมุง จ.ชลบุรี อบต.ด่านชุมพล อ.บ่อไร่ จ.ตราด **รายงานวิจัย** กรุงเทพมหานคร 2558 บทคัดย่อ

ศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุไทยในปัจจุบัน ศึกษาปัญหาการจัดบริการสังคมให้กับผู้สูงอายุไทยในปัจจุบันและศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุไทยในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดบริการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุไทยในอนาคต ผลการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดมี 4 ด้าน คือ 1) ด้านการประกันรายได้ 2) บริการด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ 3) บริการด้านนันทนาการและ 4) บริการสังคมทั่วไปหรือบริการสังคมที่มุ่งที่ตัวบุคคล ส่วนการจัดบริการสำหรับผู้สูงอายุอีก 3 ด้าน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่ารูปแบบการจัดบริการสังคมดังกล่าวมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยเรียงระดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) บริการว่างจ้างและสวัสดิการแรงงาน 2) บริการด้านที่อยู่อาศัยและบริการด้านการศึกษา จากผลการศึกษาดังกล่าวผู้ศึกษาเห็นว่าสวัสดิการผู้สูงอายุที่เหมาะสมเป็นเรื่องของรายได้ แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุมีความต้องการในความมั่นคงทางรายได้ มากที่สุดสะท้อนให้เห็นว่าการจัดสวัสดิการสังคมในอนาคตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีแนวโน้มที่จะมุ่งส่งเสริมในเรื่องของการมีงานทำและรายได้ ข้อเสนอจากการศึกษาได้เสนอแนวคิดเชิงบูรณาการเพื่อกำหนดรูปแบบการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุไทย⁷

2. แนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ แนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ การดูแลช่วยเหลือเรื่องรายรับ-รายได้ มีผลการพิจารณาได้ดังนี้ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด การดูแลช่วยเหลือด้านสุขภาพกาย มีผลการพิจารณาได้ดังนี้ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และประโยชน์ อยู่ในระดับมาก มีผลการพิจารณาได้ดังนี้ การดูแลช่วยเหลือเรื่องสุขภาพจิต มีผลการพิจารณาได้ดังนี้ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด **ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ** ได้มีการวางแผนที่ดีในการจัดทำแนวทางการดูแลช่วยเหลือ โดยที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการดูแลช่วยเหลือข้าราชการบำนาญ ขณะเดียวกัน ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 12 คน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิล้วนแล้วแต่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ในการดูแลช่วยเหลือข้าราชการบำนาญและผู้สูงอายุ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์สรุป เอกสารและจากการสัมภาษณ์ มาสังเคราะห์รวมเป็นแนวทางและหลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้ส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 รูป/คน ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการดูแลช่วยเหลือข้าราชการบำนาญและผู้สูงอายุ ได้ทำการพิจารณาตรวจสอบแนวทางที่จัดทำเสนอ ผลการประเมินจึงออกมาอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในแต่ละช่วงวัยกรณีศึกษาพื้นที่ : เมืองพัทยา.บางละมุง จ.ชลบุรี อบต.ด้านชุมพล อ.บ่อไร่ จ.ตราด ผลการวิจัยพบว่า 1. ความต้องการด้านสุขภาพ พบว่าส่วนใหญ่มีความต้องการหน่วยบริการดูแลสุขภาพ เยี่ยมบ้านและให้ความรู้ผู้สูงอายุที่บ้านมากที่สุด รองลงมาเป็น กิจกรรมทาง

⁷ จิตรา วีรปรีณนท์. รูปแบบการจัดบริการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2546) หน้า 2-3

ศาสนา/เข้าวัดปฏิบัติธรรม และออกกำลังกายและกีฬา ตามลำดับ 3. ความต้องการด้านรายได้การและออม พบว่าส่วนใหญ่มีความต้องการการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุมากที่สุด รองลงมาเป็น มีการแนะนำการบริหารการเงินในครอบครัว (จัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย) และจัดหาสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผู้สูงอายุ ตามลำดับที่ให้บริการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ ตามลำดับ⁸ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิจิตรา พ่วงท่าโก** ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ประทับช้าง เปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์อันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ประทับช้าง ผลการวิจัยพบว่าทั้งหมด 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้วยโอกาสรองลงมาคือ สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย สวัสดิการด้านนันทนาการ และสวัสดิการด้านการศึกษา⁹ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปิยะดา ภักดีอำนาจ และพรชัย ลิขิตธรรมโรจน์** ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลกาตอง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการจัด สวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุ จากเกณฑ์ทั้ง 6 ด้าน ได้ผ่านเกณฑ์แค่ 1 ด้าน คือด้านที่ 5 การสร้างความมั่นคงแก่ผู้สูงอายุโดยมีการดำเนินการกิจกรรมคือ การเปิดโอกาสในการเรียนรู้ สงเคราะห์การจัดงานศพ การรณรงค์การอยู่ร่วมกับผู้สูงอายุ และด้านที่ 6 การบริการและเครือข่ายแก่ผู้สูงอายุ การที่จะทำให้ผ่านเกณฑ์นั้นองค์การบริหารส่วนตำบลกาตองจะต้องดำเนินการกิจกรรมเพิ่มเติม คือ มีการจัดตั้งศูนย์บริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ การบริการตรวจสุขภาพที่บ้าน การจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุยากจนหรือไม่มีบ้าน การส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุ การให้มีที่พักอาศัยแก่ผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพ การจัดให้มีที่พักแก่ผู้ รับการรักษาในสถานพยาบาล การมีสโมสรผู้สูงอายุเพื่อการนันทนาการ การจัดทัศนศึกษาแก่ผู้สูงอายุการจัดให้มีศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ¹⁰ **จิตรา วิรบุรินทร์** ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุไทยในปัจจุบัน ศึกษาปัญหาการจัดบริการสังคมให้กับผู้สูงอายุไทยในปัจจุบันและศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุไทยในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า

⁸ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.การจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในแต่ละช่วงวัยกรณีศึกษาพื้นที่ : เมืองพัทยา.บางละมุง จ.ชลบุรี อบต.ด่านชุมพล อ.บ่อไร่ จ.ตราด **รายงานวิจัย** กรุงเทพมหานคร 2558 บทคัดย่อ

⁹ วิจิตรา พ่วงท่าโก, รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ประทับช้าง เปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์อันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ประทับช้าง **วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต** (พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 2557) บทคัดย่อ

¹⁰ ปิยะดา ภักดีอำนาจ และ พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลกาตอง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา **วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต** (สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น) 2557 บทคัดย่อ

รูปแบบการจัดบริการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุไทยในอนาคตผลการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดมี 4 ด้าน คือ 1) ด้านการประกันรายได้ 2) บริการด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ 3) บริการด้านนันทนาการและ 4) บริการสังคมทั่วไปหรือบริการสังคมที่มุ่งที่ตัวบุคคล¹¹

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรจัดแนวทางการช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญให้ชัดเจนมีเจ้าภาพรับผิดชอบ

2. ควรมีแนวทางในการช่วยเหลือสวัสดิการที่ชัดเจน โดยมีรัฐบาลดำเนินการ

3. จัดแนวทางช่วยเหลือข้าราชการบำนาญให้อยู่ในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ

2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

กระทรวง ศึกษาและกระทรวงพัฒนาการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ควรนำผลการวิจัยนี้ไปดำเนินการต่อไป

1. แนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบข้าราชการบำนาญได้บริหารจัดการที่เป็นประโยชน์

2. แนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญจังหวัดนครสวรรค์ โดยการนำมาพัฒนาแนวทางการดูแลช่วยเหลือที่ถูกต้องชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้ นำมาใช้กับข้าราชการบำนาญ ทั้งหมด

3. ส่งเสริมให้รัฐบาลจัดสวัสดิการให้ข้าราชการบำนาญโดยการปรับเงินเบี้ยหวัด บำนาญให้เป็นไปตามสถานะเศรษฐกิจ

4. ควรกำหนดเรื่องการให้ความรู้ในการจัดสวัสดิการเพื่อพัฒนาข้าราชการบำนาญโดยพุทธบูรณาการ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผลจากการวิจัยได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ควรศึกษาและวิจัยครั้งต่อไปในอนาคตเพื่อเป็นประโยชน์ทางการศึกษาทางวิชาการ และประโยชน์ในการนำแนวทางการดูแลช่วยเหลือของผู้ปฏิบัติไปใช้ประโยชน์ต่อไป ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการดูแลช่วยเหลือข้าราชการบำนาญ โดยใช้หลักธรรมอื่น

2. ควรพัฒนาแนวทางดูแลช่วยเหลือข้าราชการอื่น เปรียบเทียบกับการดูแลช่วยเหลือข้าราชการบำนาญ

3. ควรศึกษาแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญอื่นกับแนวทางการดูแลช่วยเหลือข้าราชการในหน่วยงานอื่น

¹¹ จิตรา วีรบุรินทร์. รูปแบบการจัดบริการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2546) หน้า 2-3

4. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อแนวทางการดูแลช่วยเหลือสวัสดิการข้าราชการบำนาญที่มีต่อการดำรงชีพในสังคม

เอกสารอ้างอิง

- จิตรา วีรบุรินทร์. รูปแบบการจัดบริการสังคมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุไทย. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต** สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2546)
- ปิยะดา ภักดีอำนาจ และ พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของ องค์การบริหารส่วนตำบลกาตอง อำเภอยะหา จังหวัดยะลา **วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต** (สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น) 2557 บทคัดย่อ
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 (ออนไลน์) แหล่งข้อมูล <http://wiki.kpi.ac.th/images/b/b1>[20 พฤษภาคม 2563]
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (ออนไลน์) แหล่งข้อมูล <http://gad.kku.ac.th/main/th>[20 พฤษภาคม 2563]
- ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พ.ศ. 2550
- ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 วันที่ 6 เมษายน 2560
- วิจิตรา พวงท่าโก, รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ ประทับช้าง เปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมอันพึงประสงค์อันพึงประสงค์ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประทับช้าง **วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต** (พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 2557)
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.การจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในแต่ละช่วงวัยกรณีศึกษาพื้นที่ : เมืองพัทยาอ.บางละมุง จ.ชลบุรี อบต.ด่านชุมพล อ.บ่อไร่ จ.ตราด **รายงานวิจัย** กรุงเทพมหานคร 2558